

זמקזדה בלשלפ קזקזק

בת התפפט פסק פיצויים לאישה שקיבלה מסרנו פרסומת לטלפון הנייד שלה, למרות סירובה לכך. עיון ביסודות המשפט העברי תלמד כי על אף שאין מדובר במקדמתשוי, גם מצד ההלכה ניתן לחייב את השולחים בתשלומים

גזקן שפירא

מה דעת המשפט העברי בסוגיה זו? האם ניתן לחייב אם או מכה בפצעיים על המדדה?

אם המצה את חבתי לדידי עוגמת נפש עובר על אמורי תורה רבים ורבים "אזאת לעיל" המון" והנאת דברים אסורים אלה שייכים לדחום המסור, הודיש לנהוג בכבוד ונישור איש כרעון, אך אין בהם עילה ממונית.

המשפט העברי מבחין בין נזק שעושה אדם בידיד לבין נזק שהוא גורם לו. על נזק שאדם עושה בגופו הוא חייב במלואו, ולגבי נזקים שנגרמו על ידי מברירה החלכה בין מה שהוא מכה "גורמי" לבין מה שמכוונו "גורמא".

בנוק "גורמי" חייב המזיק לשלם, ובנוק "גורמא" חפלה הוא שהמזיק פטר מדיני אדם או חייב מדיני שמיים - ובלבד שהתכוון לחייב או לכל הפחות גרם את הנזק במשילנות המשמעות של חובת מדיני שמיים היא שביחתיי לא אויב על המזיק את התשלום בדרבים שעושהו לזכותו אלא ממזיק את החובע ואולי אין לוחץ עליו לשלם את הנזק או להגזיע לפשריה מוסכמת עם החובע על תשלום של חלקו. ומה המבחיל המעשי בין "גורמי" ל"גורמא"? בראשונים מוכחא תענית שונות: יש המסויים כי "גורמי" יש אודר בעצמו אוני מוקד המון עקישא ויהי. ש"כברמא" תוצאת הנזק עקישא מרדת יש התוליים את המבחיל במרדת הוודאות של הנזק, כאשר תוצאת הנזק ודאית ("כדי הוודא") יחשב

פליאטון של אפנת (שם בדין) סימן כי הודיעה חדשה ממונית לה כותבת המסירה הנכסיה. כשקוראה אנת את הודיעה היא גילתה שמדובר בפריסומת של הברה בשם "איל מקיאג". בהודיעה נמסר כי באפשרות הנמען להסיד את עצמו מיישימת התפצה של הודיעה במידה והיא מעוניין בכך, ואסנת אנו עשמה זאת. היא שלחה הודיעה בכקשה להסותה מלישימת התפצה כמתשבה שיוחל לא יסירר אותה.

ליאו דלה טורה
פליאטון של אפנת (שם בדין) סימן כי הודיעה חדשה ממונית לה כותבת המסירה הנכסיה. כשקוראה אנת את הודיעה היא גילתה שמדובר בפריסומת של הברה בשם "איל מקיאג". בהודיעה נמסר כי באפשרות הנמען להסיד את עצמו מיישימת התפצה של הודיעה במידה והיא מעוניין בכך, ואסנת אנו עשמה זאת. היא שלחה הודיעה בכקשה להסותה מלישימת התפצה כמתשבה שיוחל לא יסירר אותה.

ליאו דלה טורה
פליאטון של אפנת (שם בדין) סימן כי הודיעה חדשה ממונית לה כותבת המסירה הנכסיה. כשקוראה אנת את הודיעה היא גילתה שמדובר בפריסומת של הברה בשם "איל מקיאג". בהודיעה נמסר כי באפשרות הנמען להסיד את הודיעה בכקשה להסותה מלישימת התפצה כמתשבה שיוחל לא יסירר אותה.

לנית הדין אפשריות לפסיקה במסגרת פשרה. כך ויכל בית הדין לפסוק פיצויים גם מעבר לעילות הקיימות במסגרת תולדה ואכן, מהי דין מיידיים לעתים

גם על נזק "גורמא" מכה חספה בודדות, או הם עושים זאת ורק חספה כוונה לחייב או לכל הפחות רשלנות ופריסומת הוא חלק מפגיעה חזקה יותר אשר אינה מוסכמת על "גורמא". במקרה שלפנינו ניתן לחשוב את דרך פעולתה של החברה כרשלנות, לפי שהמטרה את הדרך שבה ניתן להפסיק את שליחת מסרנו הפרסומת. ניתן אולי גם להשתמש בכך כפמה להחליל חובת עילה.

דרך נוספת שבה ניתן לחייב את החברה המפרסמת היא באמצעות השמוש בכפל יזינה ומלפוחא וינא", שחל על חוק התקשורת.

כך למשל מציע הרב אפרים אלקנה פתא שפירא בעניינו: "בדוח זו יש לבחור גם את דיני הנוקין. מקובל היום לחייב (בדין - ל"ש) גם במקרים של "גורמא" בניוקין (...). או אולי יש מקום להכיר בתקיקה בנושאים אלו, שכן אין אפשרות לומר שחובו בגורמא הוא גבר הדין. גורמא למשל ייש משמעות מעשית גם כן. אם כן, הבהרה של הדין יש מקום להכיר הסדר של תקנות שמדיני תשלום מליידין שחובו המסור כדתי

שליים בדין ואין הכפיה בניגוד לדוח הודות, וכונספת כי לפעמים כופדו גם על לפנים משורת הדין (ראה 'שולחן ערוך', דושן משנה, סימן ל"ב, ב'). לאור זאת,

הדבר כ"גורמי", בעוד שבאשר הוודאא אינה רואית ייחשב הנזק כ"גורמא", אודים מסוריים שהתברר נעזק בשאלת המידידות של הנזק - כפל שתוצאת הנזק מידידת היא תיחשב כ"גורמי", בעוד שגור אשר מתחשב כ"גורמא" וזו ממושעה של המזיק ייחשב כ"גורמא". לכאורה עוגמת נפש אינה נכנסת להגדרות האמורות כאן שכן אין בה נזק ממשו למסון - ומה עוד שתפצה אינו רואי ואין לא נגזם באופן מיידי: אין אצל כעלי התוספת ניתן להצגה דרך שבה נזק להחייב גם לעוגמת הנפש כדן נזק שגורם בקיפתי.

וייצציא (רבי יצחק בן אבהו) מודיש שהתכוונה בין "גורמא" ל"גורמי" הינה מרדנה, כאשר החפול אינו בהגדרת הנזק אלא נובע ממדינותם של הנזקים - נזקים מסוג "גורמי" שפירום והכנסה מאז לפיכך לוחץ בניגון לעומת נזקים מוחת שביידיים, שאינם מתחייבים מצד דיני האדם הם מוכנים נוקי "גורמא", המציא (רבי משה אסרלשי) אומץ עמדה זו לחלבה, וקבע כי יש לחייב גם כ"גורמא" בניוקין בכל חזק שביח ורנגיל משום קנס. במקרה מרובד כפליעה שביחתי ורנגיל או בחליל מרובד כפליעה שביחתי ורנגיל יש חובת מדיני מנשכר, לפיכך הדין כפופו על נזק שנגרם.

פליאטון שפירא

דרך נוספת לחיוב החברה בפצויים היא על ידי תוספת סעיפים בשטחי המדרות בין מוקד לזכות, אשר יקנו

יש מקום לשקול הברה של החלכה הוד מוקד המדינה להחייב על פיה את החברה. ורבי אהוד ישיש לבחון הוא סמום הפיצויים הגבוה ויסות שפסק בית המשפט לטובת החובע. במשפט העברי הנזק עצמו נמדד כפלים אריתמטיים בהיות הנזק עצמו, הכפלה מתעברת, והצאת הדיבור ובשמה, אין מה הדין במקרה שבו הנזק הוא מופשט: כמות שאם התכנות של הדין לוחץ בפצויים נובעת מנזק או מ"זינה המלכותא", והיא רשא לטעות מראשי הנזק ומידידים ולפסק פיצוי גבוה.

מקיים למתן פיצויים כזה מצוי ברבי הדיבורים, מאת רבי גרמן וילפישטיין, שפנפני נדון מקרה של רופא שמסר לאישה וזו איימה עליו שאם לא ייתן לה 50 אלק שקל תחלנו עליו כפי השלטנות. הדיבורים הודו, הביא בשם הרב דספי שולם אלישיב, שאף שכן הדין אין מניע לה אלא נאמרים זה, והיי שאם הייתה הסערת במשפט ולא הייתה מסוגלת למחול לו כי אם מקבלת הסכום הגדול אין בה גזל, על אף שאסור לה לפסוק את הדין.

יש לציין כי השופט נמקדו דנו נזק את החלטה מדבר גובה הפצויים שיקול הודיעה ומדיניות כלליים המתאימים לדיון והכנסה למנוע נזקים שכדומים. ■

ליאו דלה טורה זינה פטורגט
למשפטים פקליטיקה למשפט עברי
באתרבישימות בייאלי

mishpat@makorission.co.il